

KIAMBIRIRIA

Kuumbwa kwa Iguru na nthiguru

1 O mbere kiambiririene Murungu oombire matune na nthi. ² Nayo nthiguru guti yakari, ningi yari intheri. Naju mugundu ijwakunikite uthiu bwa kuria kworokerete mono, na Kirundu wa Murungu aakaraga agitaitaga iguru ria ruuji. ³ Murungu nawe arauga atiri, Nikugite weru; naku kuragita weru. ⁴ Weru buu Murungu aroona buri bubwega; Murungu araathurana weru na mugundu. ⁵ Weru buu Murungu arabwita Muthenya, mugundu naju arajwita Utuku. Kuraa ugoro, na kurakia ruukiiri, iu iraa ntuku imwe.

⁶ Ningi Murungu arauga, Nikugite iguru ririiru gatigatine ka ruuji, iguru ririiru riu riathurane ruuji rumwe na rungi. ⁷ Murungu arathithia webero buu bwa iguru ririiru, buraathurana ruuji ruria rwari nthi ya iguru ririiru na ruuji ruria rwari iguru ria iguru ririiru. Naku kurakara o u. ⁸ Murungu areeta iguru ririiru Matune. Kuraa ugoro, na kurakia ruukiiri, iu iraa ntuku ya ijiri.

⁹ Ningi Murungu arauga atiri, Ruuji ruria ruri nthiguru nirucokaniirue antu amwe, nikenda nthi injumo yonora. Naku kurakara o u. ¹⁰ Murungu nawe areeta nthi iu injumo Nthiguru; nduui iu nacio ciothuranite amwe araciita Maria. Murungu aroona ati buu nabu bukwagira. ¹¹ Murungu aracoka arauga atiri, Nthi niume nyaki, na tumiti tunthe turia tuciaraga mbeu, na miti iria iciaraga nciara iria irijagwa, o muti na muthemba jwaju, na nciara ciaju iria irijagwa iri na mbeu ndene yacio guku nthiguru. Naku kurakara u. ¹² Nthi nayo irauma nyaki, na tumiti turia tuciaraga mbeu o muthemba jwatu, na miti iria iciaraga nciara iria irijagwa o muti na muthemba jwaju, na nciara iu irijagwa iri na mbeu ndene yacio. Murungu nawe aroona ati buu nabu ni bubwega. ¹³ Kuraa ugoro, na kurakia ruukiiri, iu iraa ntuku ya ithatu.

¹⁴ Murungu arauga atiri, Nikugite maweru iguru ririiru ja kwathurana muthenya na utuku; ningi kenda jakaa imenyithania bia magita na bia matuku na bia miaka, ¹⁵ ningi jae maweru weberone bwa iguru ja kumurikagira nthi. Kurakara u. ¹⁶ Murungu arathithia maweru jairi jamanene, weru buria buunene buraa bwa kwathaga muthenya, na weru buria bungi bwari buuniini-niini buraa bwa kwathaga utuku; ningi arathithia kinya njota. ¹⁷ Murungu arajeeka iguru ririiru nikenda jamurikagira nthi, ¹⁸ ningi jaathage muthenya na utuku, na jaathuranage weru na mugundu. Murungu aroona ati buu nabu ni bubwega. ¹⁹ Kuraa ugoro na kurakia ruukiiri, iu iraa ntuku ya inya.

²⁰ Ningi Murungu arauga atiri, Nduuji icijure nyomoo cionthe iria iri mwoyo iria ciumbaga gwaita, na nyomoo iria iri mathagu nacio niburukage iguru ririiru. ²¹ Murungu nawe aroomba nyomoo iria nene mono cia iria riria inene, na nyomoo cionthe iria ciumbaga gwaita; nduuji iroojurwa ni nyomoo iu, o nyomoo muthemba jwayo, na nyomoo cionthe iria iri mathagu, o nyomoo muthemba jwayo. Murungu aroona ati buu nabu ni bubwega. ²² Murungu aratharima arauga atiri, Ciaranageni mono na buthegee buujure nduujine iria iri mariene, na nyomoo iria iri mathagu nirthegeage nthiguru. ²³ Kuraa ugoro na kurakia, iu iraa ntuku ya ithano.

¹ Joh 1:1, 3
Ahi 1:10
Ayu 38:4
Isa 44:24
Akol 1:16
² Jer 4:23
³ Zab 33:9
⁵ Zab 74:16

⁶ Zab 33:6
Jer 10:12

⁹ Ayu 26:10
38:8
Zab 33:7
95:5

¹¹ Ahi 6:7
Zab 104:14

¹⁴ Zab 74:16
104:19

¹⁸ Jer 31:35

²¹ Zab 104:25,
26

24 Zab 104:18-23

²⁴ Murungu aracoka arauga atiri, Nthiguru nigite nyomoo iria iri mwoyo o mthemba jwacio: nacio ni nyomoo iria iriithagua, na nyomoo iria ikuaga, na nyomoo cia kithaka na mthemba jwacio. Naku kurakara u. ²⁵ Murungu aroomba nyomoo cia kithaka o mthemba jwacio, na nyomoo cia ndiithia na mthemba jwacio, na nyomoo cionthe iria ikuaga na nthi na mthemba jwacio. Murungu aroona ati buu nabu ni bubwega.

26 Aef 4:24
Jak 3:9

²⁶ Murungu aracoka arauga atiri, Tuumbeni muntu ari mung'uanano jwetu, akari o uria tukari; aathage makuyu ja iria, na nyoni iria iri mathagu iria iburukaga iguru ririiru, na nyomoo cia ndiithia, na kinya nthi yonthe, na nyomoo cionthe iria ikuaga iria cionagwa igiitaita nthi iji. ²⁷ Murungu nawe aroomba muntu ukari ta we wengwa, aramuumba o ang'uanene na

27 Akol 3:10

28 Zab 127:3;
128:3; 8:6

Murungu; aramuumba muntumurume na muntumuka. ²⁸ Murungu arabatharima, arabecera atiri, Ciaraneni mono buthegee, buujure nthi na bwe anene bayo, na bwathage makuyu ja iria, na nyoni iria iri mathagu iria iburukaga iguru ririiru, na nyomoo cionthe iria iri mwoyo iria ciumbaga gwitaita guku nthi. ²⁹ Murungu aracoka arauga uju: Atiri, bwi ndikubwaa imera bionthe biria biciaraga mbeu biria biri nthi yonthe, ona muti o junthe

29 Zab 104:14;
136:25
Math 14:17

30 Zab 145:15
Ayu 38:41

juria juri mbeu ndene ya nciara ciau; biu bikaa biakuria bienu. ³⁰ Na nyomoo cionthe iria iri mwoyo cia nthiguru iji, na iria iburukaga na mathagu

31 Zab 104:24
1 Tim 4:4

iguru ririiru, na iria ikuaga na nthi, iu cionthe ndigucia imera biria bingi biri mabuura bie biakuria biacio. Kurakara u. ³¹ Atiri, Murungu aroona ati o gantu kinya kariku karia oombite ni gakeega mono. Kuraa ugoro na kurakia ruukiiri, iu iraa ntuku ya ithanthatu.

2 Ku 31:17
Ahi 4:4

3 Ku 16:22-30

2 Matune na nthi birathiria kuumbwa, ona into bionthe biria bioo-thuranitue ku. ² Kurakara atiri, ntuku ya mugwanja Murungu arathiria ngugi yawe iria aaritite, aranogoka ntuku ya mugwanja aratigana na ngugi yawe yonthe iria aari akurita. ³ Atiri, ntuku ya mugwanja Murungu aramitharima, aramiathura, nikwithirwa ntuku iu niyo aanogokere aratigana na ngugi ciawe cionthe iria aaritite cia kuumba into.

Adamu na Hawa muundene jwa Edeni

5 Zab 65:9, 11

⁴ Iji nacio nicio nciarwa cia matune na nthi riria bioombirwe, ntuku iria Mwathani Murungu oombire nthi na matune. ⁵ Na gutari muti kinya jumwe nthiguru, na guti mati ja kithaka jaari jakuuma igita riu; untu Mwathani Murungu atari akuurithia ngai nthi igita riu, na gutari na muntu wa kurima nthiguru; ⁶ indi-ri, ni nduume yookaga nthiguru igaitia bwe-guru, ikanyunyua ikanyuithia nthi yonthe. ⁷ Igita riu Mwathani Murungu aroomba muntu na muthetu jwa nthi, aramuugira nuruki ya mwoyo na ikutho bia nyiuru; muntu uu nawe araa muntu uri mwoyo. ⁸ Ningi Mwathani

7 Mu 12:17

9 Kug 2:7;
22:2, 14

Murungu arathithia muunda rutere ruria riu riumagiira, antu cetagwa Edeni; antu au nio eekire muntu uu oombite. ⁹ Nthiguru nayo Mwathani Murungu aratuma yuma o muti juria mwega jukionwa, na juria juri jumwega jwa biakuria; na muti jwa mwoyo naju jwari muundene gatigati, na kinya muti juria jumenyithanagia wega na ui. ¹⁰ Ningi nikwari na ruuji rwaumite

10 Zab 46:4

11 Kia 25:18

Edeni rwa kunywithagia muunda, naru rwauma au rukaathukana rukaa miuro ina. ¹¹ Riitwa ria muuro jwa mbere ni Pishoni: naju niju juthiurukite nthi yonthe ya Havila, kuria kuri thaabu; ¹² na thaabu cia nthi iu ni injega; naku kuri tuiga twa uguri bubuumo twitagwa bidelimu na onikisi. ¹³ Riitwa ria muuro jwa iiri ni Gihoni; naju niju juthiurukite nthi ya Kushi

14 Dan 10:4

yonthe. ¹⁴ Na riitwa ria muuro jwa ithatu ni Hidekela, naju niju jwitiriite gaiti ka nthi ya Ashuri. Na muuro jwa ina-ri, ni juria jwitagwa Farati. ¹⁵ Mwathani Murungu nawe arajukia muntu uu oombite, aramwikia muundene jwa Edeni atue kuritaga ngugi ku, na akijukaragia. ¹⁶ Mwathani Murungu araatha muntu uu aramwira atiri, Mithemba yonthe ya miti iji iri muundene nwitikirite kumirijaga; ¹⁷ no-ri, ruciara rwa muti juria jume-

nyithanagia wega na ui ukororia, tontu ntuku iria ukaria ruciara rwaju-ri, ni mma ugakua.

¹⁸ Ningi Mwathani Murungu arauga atiri, Butibui muntu akara ari wenka; nkamuthithiria mumutethia uria ukaaganira nawe. ¹⁹ Na-ri, Mwathani Murungu oombire nyomoo cionthe cia kithaka ona kinya nyoni cia manga-nyoni, araciumba na muthetu; aracoka araikiria muntu cio nikenda aigua uria agaciita; na-ri, o riitwa riria muntu cetire gintu kinya kiriku kiria kiri mwoyo, riu nirio riaere riitwa riakio. ²⁰ Muntu uu areeta ndiithia cionthe mariitwa, na kinya nyomoo iria iburukaga manga-nyoni, na nyomoo cionthe cia kithaka; indi-ri, uu wari muntu atari na mumutethia uria waaganirite nawe. ²¹ Igita riu Mwathani Murungu aratuma muntu uu agwatwa ni toro inene mono, na aamaama, aramurita rubaru rumwe, aracokaniiria nyama kairi aria rwari; ²² na rubaru ruu Mwathani Murungu aaritare muntu uu araruthithia ruraa muka; muka uu nawe Mwathani aramwikia kiri muntu uu. ²³ Muntumurume uu nawe arauga atiri,

Nandi-ri, uju ni kiruitu kia maruitu jakwa, na nyama ya nyama ya mwiri jwakwa;

Ni kaba eetwe muntumuka, ni untu bwa uria aariturwe mwiri jwa muntumurume.

²⁴ Ni untu buu muntu agatigana na ithe na ng'ina, agwatanage na mukowe, na bo-bairi baejage mwiri jumwe. ²⁵ Na bo-bairi, muntumurume na muka, baari kithunu, na bataigagua nthoni.

22 Nju 18:22

23 Kia 29:14
Aar 9:2
Aef 5:30
1 Ako 11:8

24 Mat 19:5
Mar 10:7
1 Ako 6:16
Aef 5:28-31

Kugerua na Kugwa kwa muntu

3 Na-ri, njoka niyari na uume bwa kwayia nkuruki ya nyomoo ingi cionthe cia kithaka iria Mwathani Murungu oombite. Nayo irooria muka atiri, Be, ka Murungu abwirite bukororia nciara cia muti kinya juriku jwa iria iri muundene juu? ² Muka nawe aracokeria njoka iu atiri, Nciara cia miti ya muunda juu itwitikiritue turijage; ³ indi untu bwa muti juria juri muundene gatigati Murungu naagure atiri, Bukororia ruciara rwaju, na kinya kuringithia bukororingithia, butikeeje gukua. ⁴ Njoka iu nayo ireera muka atiri, Ari tiu, butikua; ⁵ ni untu Murungu najji ati ntuku iria bukaria ruciara rwaju, indiu metho jenu jakamincuka, nabwi bugakara ta Murungu, bume-nyage wega na ui. ⁶ Muka uu nawe riria oonere ati muti juu ni jumwega jwa kuriwa, na ningi jwari jumuthongi jukionwa, ningi nijwendagwa untu bwa kuumiia muntu, aratua itunda riaju arajukia araria; ningi ararumia murumewe, murume nawe araria. ⁷ O ndiu metho ja bo-bairi jaramincuka, baramenya ati ni kithunu baari; baratumaniiria mabuura ja mukuu baraitithiria tuguu tung'uanene na mboroitia.

⁸ Nabo baragua kaju ka Mwathani Murungu akiriunga-riunga muundene riria kururaga; muntumurume uu na mukowe baraciitha Mwathani Murungu mitine ya muunda batikeeje kwonwa niwe. ⁹ Mwathani Murungu areeta Adamu aramuuria atiri, I naa uri? ¹⁰ Nawe arauga, Ni kaju gaku mbigirue muundene, nani ndakira tontu ngukari kithunu, ndaciitha. ¹¹ Murungu nawe aramuuria atiri, Nuu ukwirire ati uri kithunu? Ka urire ruciara rwa muti juria ndakwirire ukororia? ¹² Muntumurume uu aracokia arauga atiri, Muka uria wampere tuturanagira nawe niwe umpere ruciara rwa muti juu, nani ndaria. ¹³ Mwathani Murungu nawe arooria muka atiri, Ni untu buriku buu wagita? Muka nawe aracokia arauga atiri, Njoka niyo impairirie, nani ndaria.

¹⁴ Igita riu Mwathani Murungu areera njoka atiri:

Tontu bwa untu buu wagita, ukurumwa nkuruki ya nyomoo cionthe cia nja, ona nyomoo cionthe cia kithaka;

Gwita uritua gwigita na kiu giaku, na kuria naku uritua kurijaga tiiri ya nthiguru matuku jaku jonthe.

1 Mat 10:16
Kug 20:2

3 Kia 2:16, 17

4 2 Ako 11:3

6 Ar 5:12-19

8 Ayu 31:33
Zab 139
Am 9:3

10 Ayu 23:15
1 Joh 3:20

12 Nju 28:13
Jak 1:13

14 Isa 65:25
Mik 7:17

- 13 Gu 21:6, 7
Ar 16:20
1 Joh 3:8
- 16 Joh 16:21
1 Tim 2:15
- 17 Ar 8:20-22
Mu 2:23
- 19 1 Ako 15:21,
22
- 22 Kia 2:9; 3:5
- 24 Zab 104:4
Ahi 1:7
Joh 14:6
- 15 Na ningi ngatuma bwi na muka uju bugite uthu, na ningi ruciara rwaku na rwawe rukagia uthu; muntu wa ruciara ruu agakuthethera mutwe, nagwe ukamuruma gitakino.
- 16 Mwathani Murungu aracoka areera muka atiri: Ndigukwingiiria mono muthangiko jwaku jwa iu; uritua guciaraga twana na rwakai rwa murimo-omwana; na ningi kwiririria gwaku ni kiri murumegu, nawe niwe ugatua gukwa-thaga.
- 17 Ningi Mwathani Murungu areera Adamu atiri: Tontu nagwe nwtikiire kuthikiira kaju ka mukoku riria akwirire untu buu, nagwe waria ruciara rwa muti juria ndakwathire ati, Ukororia ruciara rwaju; tontu bwa untu buu-ri, nthi ikurumwa ni untu bwaku; nagwe uritua kurijaga ruciara rwayo uthangikitue ni ngugi matuku jaku jonthe;
- 18 nthiguru nayo igaguciaragira miigua na nkonko; nagwe ukarijaga biakuria bia imera biria biumaga miundene.
- 19 Ningi-ri, biakuria biaku biria ugutua kurijaga ni bia ruya rwa uthiu bwaku, mwanka riria ugacoka muthetune, untu niku waritirwe; untu uri tiiri gwe, ugacokaga o tiirine.
- 20 Muntumurume uu areeta muka uu wawe Hawa,* untu niwe wari ng'ina wa antu bonthe baria bari mwoyo. 21 Ningi Mwathani Murungu aratumira Adamu na mukowe nguu cia miguta, arabeekira.
- 22 Mwathani Murungu arauga atiri, Muntu uju agukara ta twi, wa kumenya wega na ui; na nandi nikenda atijja gutamburukia njara athagaana ruciara rwa muti juria jwa mwoyo, eeja kuria atuura o kenya na kenya: 23 nikio giatumire Mwathani Murungu amwinga muundene juu jwa Edeni, atua kurimaga nthiguru iria aaritirwe. 24 Ni untu buu areenga muntu uu aramuumagaria ome; ningi areeka akerubi rutere rwa gaiti rwa muunda juu jwa Edeni, na ruciu ruria rwakengakengaga, ningi rwagarukaga rukierekagira ntere cionthe, rwa gukaragia njira iu yectaga mutine jwa mwoyo.

The Bible in Kimeru

© United Bible Societies 1964

Published by
The Bible Society of Kenya
P.O. Box 72983
Nairobi

UBS-EPF 1993-3M-053

ISBN 9966 48 036 6